

Sundheds- og Ældreministeriet

Enhed: MEDINT  
Sagsbeh.: DEPIKR  
Koordineret med:  
Sagsnr.: 2016236  
Dok. nr.: 1459865  
Dato: 09-11-2020

## TALEPAPIR

Det talte ord gælder  
Tirsdag d. 10. november 2020, Sundheds- og Ældreudvalget, Christiansborg,  
Landstingssalen]

### *Samrådspørgsmål U*

Ministeren bedes redegøre for, hvorfor Folketingets partier alene blev orienteret kort før regeringen udmeldte sin beslutning om at aflive alle danske mink, og herunder hvorfor regeringen ikke fandt det relevant at inddrage Folketingets partier? Ligesom ministeren bedes redegøre for, om myndighederne, og i givet fald hvilke, anbefalede en aflivning af alle danske mink, eller om der også her udelukkende er tale om en regeringsbeslutning?

### *Samrådspørgsmål V*

Ministeren bedes med udgangspunkt i artikel fra Berlingske den 7. november 2020 med titlen "Minkmutation, der har ført til masseaflivninger, er sandsynligvis allerede uddød" redegøre for, om regeringen har indhentet en "second opinion" fra internationale eller nationale eksperter eller organisationer, herunder hvilke, forud for regeringsbeslutningen om, at alle danske mink skal aflives samt redegøre for, hvorfor myndighederne i andre lande ikke har truffet beslutning om, at alle mink skal aflives?

### *Samrådspørgsmål W*

Ministeren bedes redegøre for, hvorfor datagrundlaget for regeringsbeslutningen om at aflive alle danske mink tilsyneladende ikke blev fremlagt for offentligheden, herunder danske og internationale eksperter og organisationer, forud for regeringens beslutning at aflive alle danske mink?

### *Samrådspørgsmål X*

Ministeren bedes redegøre for, hvorfor regeringen ikke har truffet beslutning om, at avlsmateriale fra mink skal opbevares og gemmes i statsligt regi?

### *Samrådspørgsmål Æ*

Kan ministeren redegøre for, hvorfor man har valgt først at fremlægge datagrundlaget, der ligger til grund for regeringens beslutning om at aflive samtlige danske mink, efter beslutningen var taget, og var kommunikeret til avlerne?

### *Samrådspørgsmål Ø*

Kan ministeren redegøre for, om Statens Serum Institut har bedt om hjælp fra udenlandske eksperter til at analysere de videnskabelige fund, der er gjort i forbindelse med den særlige mutation af corona-virus i mink?

*Spørgsmål U-X* er stillet d. 8. november 2020 efter ønske fra Ellen Trane Nørby (V), Karsten Lauritzen (V), Sophie Løhde (V), Jane Heitmann (V), Martin Geertsen (V), *Spørgsmål Æ og Ø* er stillet d. 9. november 2020 efter ønske fra Henrik Dahl (LA).

[Indledning]

Tak for spørgsmålene.

Som jo alle sammen omkredser beslutningen om, at alle mink i Danmark skal slås ned.

Det er en handling, der er sket på baggrund af en ny og skærpet risikovurdering fra sundhedsmyndighederne, hvoraf det klart fremgår at:

*”fortsat minkavl under en igangværende COVID-19 epidemi indebærer en betydelig risiko for folkesundheden, herunder mulighederne for at forebygge COVID-19 med vacciner.”*

COVID-smitte blandt mink er ikke nyt. Den første minkfarm blev konstateret smittet midt i juni, og følgegruppen er blevet orienteret flere gange siden. Sundhedsudvalget og Følgegruppen fik kopi af risikovurderingen fra Statens Serum Institut – som Sundhedsstyrelsen bakker op om - og som regeringens beslutning bygger på, den 4. november. Partilederne blev orienteret på et møde, hvor også Sundhedsstyrelsen og Statens Serum Institut deltog, inden regeringens beslutning om at slå alle mink ned blev offentliggjort.

Regeringen har hele vejen igennem COVID-19 epidemien været åben omkring vigtigheden af at handle hurtigt, når der er ny viden om COVID, eller når situationen ændrer sig. Som det også stod i vores aftale om genåbning fra 8. maj, som alle partier er enige om:

*”Partierne noterer sig, at såfremt epidemien blusser op, kan regeringen fravige den samlede plan, herunder med nødvendige restriktioner mv.”*

Statens Serum Institut, SSI, har flere gange rejst en bekymring for det reservoir for virus, minkene udgør, og for mutationer i mink. Det er det, regeringen har handlet på. Først i starten af juli med en handlingsplan for inddæmning og øget overvågning og siden beslutningen fra 1. oktober at slå smittede besætninger og besætninger i en zone på 7,8 km omkring dem ned.

Vi må konstatere, at der er omfattende smitte med minkmutationer i Nordjylland. Vi ved, at ca. 94% af de virusvarianter hos mennesker, som stammer fra mink, er fundet i Nordjylland. Og at mere end 50 %, faktisk 53 %, af de smittede i Nordjylland er smittet med en minkvariant, hvis vi ser på tallene fra oktober. Altså lidt over halvdelen.

Som det ses i SSIs risikovurdering, bygger vurderingen på en række faktorer, bl.a.:

- hvordan store virusreservoir i minkfarme øger risikoen for, at der igen opstår nye virusmutationer, som vacciner ikke giver optimal beskyttelse imod,
- den store udbredelse af smittede minkfarme, som det ikke er lykkedes at bremse trods forskellige tiltag med bl.a. værnemidler, begrænset adgang til besætninger m.v., og

- at der er en stærk geografisk og tidsmæssig sammenhæng mellem antal positive minkfarme og smitteforekomst blandt mennesker – dvs. spredning af smitte til det omgivende samfund.

Det nye er, at SSI har undersøgt den såkaldte cluster 5-variant af virus, der er muteret i mink og fundet i mennesker. SSI har siden starten af juni 2020 sekventeret og analyseret minkmutationer for at følge eventuelle forandringer og nye risici

Selve sekventeringen af de positive COVID-19 prøver foregår i samarbejde med Aalborg Universitet (AAU), mens tolkning af data sker på SSI.

Torsdag d. 29/10 var de første foreløbige rådata fra laboratoriet klar, som viste forskellige mutationer i spike-proteinet og eksempler på op til 4 forskellige ændringer i spike-proteinet i samme virus (cluster 5).

Dette blev af en gruppe af forskere med ekspertise i virus på SSI diskuteret fsva. metoder og data

Den videnskabelige diskussion fortsatte fredag d. 30/10, hvor forsøgene ligeledes blev gentaget, og data beregnet.

Mandag d. 2/11 kommer de foreløbige bearbejdede data. Disse data indgår i SSI's risikovurdering af human sundhed ved fortsat minkavl, som fremsendt til ministeriet d. 3/11 2020

SSI skriver om sine foreløbige undersøgelser i laboratoriet, at

*”Foreløbige undersøgelser tyder på, at dette virus udviser nedsat følsomhed for neutraliserende antistoffer fra flere personer med overstået infektion.”*

og at:

*”Dette er bekymrende, da det potentielt kan have betydning for en kommende COVID-19 vaccines effekt over for smitte med nye minkvarianter, og indebære en risiko for nedsat immunitet over for disse efter overstået COVID-19 infektion, hvilket har betydning for den enkelte og for flokimmuniteten i samfundet.”*

SSI skriver også, at *”samlet set kan den flokimmunitet, der opnås ved vaccination eller overstået infektion, risikere at blive svækket eller udeblive”* og at *”Det må samtidigt forventes at betyde en væsentlig forringelse af vores muligheder for at bevare epidemikontrol i Danmark.”*

Og det er så på den baggrund, regeringen – så hurtigt – traf beslutning om, at den risiko er vi ikke villige til at løbe på den danske befolknings vegne. Vi er nødt til at handle hurtigt. Det er det eneste ansvarlige at gøre, så vi alle kan komme bedst muligt igennem denne globale sundhedskrise.

Vi er klar over, det er et alvorligt indgreb for de mennesker, hvis virksomheder og livsværk bliver påvirket af regeringens beslutning – og det vil jeg gerne, også her i dag, udtrykke min dybeste medfølelse med!

Hvis vi så også fokuserer på den her cluster 5.  
Ved vi så, om cluster 5 fortsat findes i smittelommer i samfundet?

Her siger eksperterne i SSI, at det er for tidligt at konkludere. Det er med andre ord for tidligt at sige, at der ikke er nogen risiko – det er for tidligt at sige om, cluster 5 er uddød, eller om den har spredt sig.

Vi ved, der er 12 positive prøver. De er taget i slut august og i september, og SSI arbejder på højtryk for at få resultaterne på senere stikprøver analyseret færdigt. SSI har tidligere i dag oplyst, at der kommer nye data i morgen, men at der ikke er påvist nye tilfælde af cluster 5 blandt mennesker i de seneste batch af stikprøver, hvor der også var prøver taget i uge 44 med.

Og vi iværksætter en omfattende sekventering af positive prøver fra hele landet, ligesom der er nedsat en særlig task force, som skal sikre en styrket opsøgende og rådgivende indsats, så der sker en effektiv opsporing og isolation af smittede.

Har SSI oversolgt risikoen, spørger nogen. Nej, for SSI har sagt på pressemøde og så sent som i dag i medierne, i interview i dagbladet Politiken, at der er risiko for nye virusvarianter, der giver tilsvarende eller værre parallelle pandemier – altså en risiko for cluster 6,7,8.

I Danmark har minkavl et særligt omfang og en særlig koncentration i forhold til de fleste andre minkproducerende lande. Og selvom der er fundet minkmutationer i andre lande fx Holland, er cluster 5-mutationen ikke set andre steder i verden.

Hvis man løfter blikket fra cluster 5-fundet og tager i betragtning, at vi lige om lidt kan stå med en cluster 6, 7, 8 osv. i minkfarmene i Danmark – og det er jo præcis det risikobillede SSI beskriver - så er det helt afgørende at handle hurtigt og ansvarligt af hensyn til folkesundheden.

Tre af samrådsspørgsmålene går på offentliggørelse af SSIs data om cluster 5 og på inddragelse af andre eksperter.

Jeg vil starte med at sige, at åbenhed om den faglige viden er altafgørende, særligt i en global pandemi – og det gælder også for SSIs fund, naturligvis.

Derfor har SSI også rapporteret oplysninger om cluster 5 til det europæiske varslingsnetværk under Kommissionens EWRS, det der hedder Early Warning and Response System og det verdensomspændende varslingsnetværk under WHO, IHR, International Health Regulations. Det skete d. 4. november.

I løbet af torsdag d. 5. november og fredag d. 6. er sekvenserne blevet sendt til alle klinisk mikrobiologiske afdelinger i Danmark.

Hele gensekvensen af cluster 5 blev delt på den internationale offentlige database GISAID den 5. november, og samme dag blev hele sekvensen delt i Kommissionens og WHO's varslingsystemer.

SSI har drøftet neutralisationen og sekvensdata med virologiske eksperter i Danmark uden for SSI på forskellige møder. Fredag d. 6. november diskuterede virologer fra SSI data med de virologiske eksperter i WHO og ECDC på et 2 timer langt møde, hvor en videnskabelig minkvariant task-force blev dannet. Lørdag d. 7. november diskuterede virologer fra SSI fundene med veterinær- og sundhedsmyndigheder, herunder viruseksperter fra Public Health England vedrørende alle sekvenser fra mennesker med minkvarianter, inklusive den nærmere undersøgte cluster.

SSI lægger også løbende viden om cluster 5 ud på deres hjemmeside. Sekventeringerne og generel information om mink-mutationer ligger derude allerede [

Jeg kan også forstå, at SSI i dag har lagt en egentlig videnskabelig beskrivelse af neutralisationsforsøget ud på deres hjemmeside.

Så der er jo sket meget. Spørgsmålet er selvfølgelig, kunne SSI have været hurtigere til at dele data om sine fund? Måske.



Men det afgørende er, at vi modtager et notat den 3. november med en ganske klar vurdering af risikoen ved fortsat minkavl under COVID-epidemien. Som bl.a. siger, at vi potentielt ser ind i ”*en væsentlig forringelse af vores muligheder for at bevare epidemikontrol i Danmark*”. En sådan vurdering af risiko kan regeringen ikke sidde overhørig.

Det er ikke ensbetydende med, at de foreløbige undersøgelser ikke skal følges op af et videre arbejde med at undersøge sagen til bunds – selvfølgelig skal de det.

SSI arbejder også på at kvalificere de foreløbige undersøgelser.

Og Lægemedelstyrelsen er i færd med at vurdere vaccinerne effekt i relation til den nye viden om cluster 5.

Lægemedelstyrelsen er generelt ikke bekymret for de kommende vacciners effekt. De ny vacciner vil med stor sandsynlighed også beskytte helt eller delvist mod mink-afledt COVID-19 virus.

Men på baggrund af den nuværende viden vurderer Lægemedelstyrelsen, at det ikke kan udelukkes, at vaccinerne effekt er lavere over for mink-afledt virus end human virus, om end nuværende viden tyder på, at risikoen derfor er meget lav.

Men det kræver mere data, før en præcis vurdering af vaccineeffekten kan udledes.

Jeg vil understrege, at det ikke udelukker, at *nye* mutationer kan påvirke effekten af vacciner.

SSI og Lægemiddelstyrelsen undersøger nu sammen situationen.

Der bliver også spurgt til, hvorfor regeringen ikke har truffet beslutning om, at avlsmateriale fra mink skal opbevares og gemmes i statsligt regi. Og her må jeg henvise til min kollega, fødevareministeren.

Jeg kan dog oplyse, at Fødevarestyrelsen er ved at undersøge med det Danske Veterinær Konsortium, om der kan findes forsvarlige løsninger, der gør det muligt at bevare avlsmateriale i form af æg og sæd fra dyrene.

Til afslutning.

Indtil videre har den klart største spredning af minkvarianter, og det er også inkl. Cluster 5 varianten. Den klart største spredning har vist sig i Nordjylland.

Men vi følger udviklingen tæt. På nationalt niveau iværksætter vi som sagt en omfattende sekventering af positive prøver fra hele landet. Der er også nedsat en særlig task force, som skal sikre en styrket opsøgende og rådgivende indsats, så der sker en effektiv opsporing og isolation af smittede.

Og vi er klar til at tilpasse indsatsen, hvis der kommer ny viden eller situationen har ændret sig.

Vores kolleger arbejder hårdt på at sikre passende kompensation for minkbranchen. Det gør man sammen med folketingets partier.

Og sidst. Når man som regering midt i en pandemi får en så klar risikovurdering, så er regeringens opfattelse, at man er tvunget til at handle på den.

Tak for ordet.